

Journal of Arts

Cilt / Volume 2, Sayı / Issue 1, 2019, pp. 47-62

E - ISSN: 2636-7718

URL: <http://ratingacademy.com.tr/ojs/index.php/arts>

DOI: 10.31566/arts.2.004

Araştırma Makalesi / Research Article

GELENEKSELDEN GÜNÜMÜZ TEKNOLOJİSİNE YER YAYGILARINDA KULLANILAN BASKI/BOYAMA TEKNİKLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

COMMON OVERVIEW TO PRINTING AND DYEING TECHNIQUES USED IN FLOOR COVERINGS FROM TRADITIONAL TO TODAY'S TECHNOLOGY

Özge USLUCA ERİM* & Fatma Yelda GEZİCİOĞLU** & Mehmet ERİM***

* Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil Bölümü, TÜRKİYE,
E-mail: ozgeusluca@gmail.com,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3691-1511>

** Öğr. Gör., Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil Bölümü, TÜRKİYE,
E-mail: yeldagezicioglu@yahoo.com,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0579-2855>

*** Öğr. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil Bölümü,
TÜRKİYE, E-mail: merim@comu.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6926-5061>

Geliş Tarihi: 25 Aralık 2018; Kabul Tarihi: 25 Ocak 2019

Received: 25 December 2018; Accepted: 25 January 2019

ÖZET

İnsanlığın ilk boyama tecrübeleri ile başlayan baskı sanatının ilk örnekleri, insan vücutlarına yapılan resimler ve dövmelelerdir. Gelişen toplumlar/bireyler gibi zamanla yaşam için kullanılan tekstillerde de; estetik kaygı gelişmiş, sanatsal nitelikler görülmeye başlanmıştır.

Geleneksel sanatlar bakımından zengin ve köklü bir geçmişe sahip Anadolu'da özgün çeşitli örnekleriyle baskıcılık önemli bir yerde bulunmaktadır. Halk sanatı olan yazmacılık, 16.-18. yüzyıllar arasında İstanbul, Tokat, Kastamonu, Mardin, Hatay, Gaziantep ve İzmir'de gelişmiş ve en iyi örneklerini vermiştir, aynı zamanda ticari bir değeri de bulunmaktadır. Ahşap baskılarla motiflendirilen kumaşlar ilk zamanlarda başörtüsü ve yazmalarda kullanılmıştır. Gün geçtikçe yastık kılıfı, yorgan, bohça, masa örtüsü, mendil yer yaygısı gibi kullanım eşyalarında da görülmüş, çeyiz sandıklarına girmiş ve hatta bir dönem saray eşyaları arasında da yerini almıştır.

Geleneksel el sanatlarında kullanılan teknikler, özgün motifler, renkler, kalıplar, yerleştirme düzenleri yöresel ve bölgesel olarak kullanım farklılıklarını ortaya çıkarmaktadır. Bu unsurlarla

zenginleşen el sanatlarının, estetik ve plastik değerler açısından yorumlandığında özgün bir yapıda olduğu söylenebilir.

Gelişen toplum ve değişen teknoloji, sanatın uygulama ve sergileme yöntemlerini sürekli değiştirmekte ve günümüze uyarlamaktadır. Dinamik bir yapı oluşturan bu değişim, farklı yapı ve yüzeylerin oluşumuna olanak sağlamaktadır.

Bu çalışmada, gelenekselden beslenerek, gelişen ve değişen teknolojik şartlar çerçevesinde kullanım alanlarının farklılaştığı ve çeşitli baskı/boyama tekniklerinin kullanıldığı yer yaygıları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tekstil, yer yaygıları, baskı, boyama, teknik

ABSTRACT

The first examples of the art of printing that began with the first painting experiences of humanity are the paintings and tattoos made on human bodies. Textiles used for life in time such as developing societies / individuals; aesthetic concern developed, artistic qualities began to be seen.

In Anatolia, which has a rich and deep-rooted history in traditional arts, there is an important place in the area with the original examples of printing. Folk art, block printing, developed and gave the best examples, in between 16. -18. the centuries, in Istanbul, Tokat, Kastamonu, Mardin, Hatay, Gaziantep and Izmir, it also has a commercial value. The fabrics, which were made with wooden prints, were first used in headscarves and block printings.

It has carried onto daily items such as pillow cases, duvet cases, table spreads, bohça (a traditional piece of cloth that is used to carry items) napkins or floor coverings. We can see block printing examples in çeyiz pieces (a group of special embroidered fabrics for brides' parents to prepare for her marriage) and as a daily item in Palace where emperor and his family lives.

The techniques used in the traditional handicrafts, original motifs, colors, patterns, placement patterns reveal the differences in use in local and regional. It can be said that handicrafts enriched with these elements have a unique structure when they are interpreted in terms of aesthetics and plastic values.

Developing society and changing technology are constantly changing the application and display methods of art and adapting it to the present day. This change, which forms a dynamic structure, allows the formation of different structures and surfaces.

In this study, it is studied that the usage areas of different types of printing and dyeing techniques are used in the scope of technological developments, which are fed and changed from traditional to widespread.

Keywords: Textile, floor coverings, printing, dyeing, technic

1.GİRİŞ

İnsanoğlunun doğaya karşı ve doğayı kendine uydurma mücadelesinin ilk ürünlerinden olan yer yaygıları; yere ya da döşemelere serilen halı, kilim, sofraya bezi, seccade ve her türlü tekstil yüzeyine verilen isimdir.

Tarih boyunca insanlar, ihtiyaçları çerçevesinde yer yaygılarını çeşitli formlarda ve farklı teknikler kullanarak üretmişler ve günlük yaşantının bir parçası olarak kullanmışlardır.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de gelişen teknoloji ve değişen yaşam koşulları ile çeşitliliğini arttıran yer yaygıları, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak önemli bir yer tutmaktadır.

Baskı; en genel tanımı ile bir nesne üzerine bir objeyi baskılamak yoluyla ve bundan meydana gelen etki ile obje üzerindeki desenin veya şeklin, basılan nesnenin üzerine aktarılması şeklinde tanımlanabilir.

Başka bir tanımlamada ise; “kumaşın muayyen (belli) yerlerine arzu edilen renk ve şekilleri boya ile nakletmek” olarak belirtilmektedir. (Gözen; 1963:1) Aynı kaynakta kumaş baskıcılığının farklı çeşitleri bulunduğu ve kalıp baskının en temel teknik olduğunun bilgisi verilmektedir.

Baskı tekniklerinin geçmişi çok eskilere dayanmaktadır. Yazının bulunduğu ilk dönemlerden başlayarak, kültürün belgelenmesi ve koruma altına alınması baskı teknikleri ile sağlanmıştır. Baskı teknikleri geliştirildikçe iletişimin yaygınlaşması ve kültürün devamının sağlanması da önem kazanmıştır.

Geçmişten günümüze, çeşitlenerek farklı alanlarda işlevlerini sürdüren baskı ve boyama teknikleri, tekstil ürünlerinin üretiminde de önemli bir yere sahiptir.

Rönesans döneminden başlayarak bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler ve yenilikler, baskı tekniklerinin gelişimini de hızlandırmıştır. Sonraki yüzyıllarda, özellikle sanayi devrimi ve sonrasında baskı teknikleri makineleşip çeşitlenmiştir. Ertuğrul Ergin’in Avrupa’da kumaş baskıcılığı alanında ilk denemelerin nasıl başladığına değindiği makalesinde; “Fransızlar, Hollandalılar ve İngilizler bu karşılanamaz ihtiyaç karşısında baskıcılık fikrini geliştirerek bu fikirlerini pratiğe aktardılar. ... 1676’da İngiltere’de, 1678’de Hollanda’da, 1720’de Almanya’da ilk basma fabrikaları açılarak baskı endüstrisinin temeli atılmış oldu.” (Ergin; 1997:51-52). Yirminci yüzyıl ve sonrasındaki gelişmelerin paralelinde başta Avrupa olmak üzere dünyanın pek çok yerinde baskı teknikleri ile yapılan uygulama ve üretimlerin önemli bir pazar payına sahip olduğu görülmektedir.

2. YER YAYGILARINDA KULLANILAN BASKI/BOYAMA TEKNİKLERİ

2.1. Ağaç Baskı Tekniği;

Baskı tekniğinin geleneksel uygulaması Anadolu’da “yazmacılık” olarak bilinmektedir. Bu sanat kolunun; boya, fırça ve tahta kalıplar kullanılarak pamuklu kumaş üzerine, çizmek veya basmak suretiyle çeşitli süslemeler yapılarak gerçekleştirildiği bilinmektedir. (Pamir; 1970: 29)

Batı literatüründe; Almanca (Zeugdruck), İngilizce (Block Printing), Fransızca (L’Estampage) olarak adlandırılan kalıp baskı sistemi bizde “Yazmacılık” olarak adlandırılmasını yine kendi yapısından almaktadır. Kumaş üzerine elle veya tahta kalıplarla basılarak desenlendirilen kumaşa da “Yazma” denilmektedir. (Kaya; 1974: 9)

Yusuf Durul ise; "Süsleri fırça veya ağaç üzerine kazılmış kalıplar vasıtasıyla ince kumaşlara basılan işlere yazma adı verilir." olarak tanımlamaktadır. (Durul; 1978: 26)

Ahşap kalıp ile kumaş basmacılığı yazmacılık mesleği olarak İstanbul’da Samatya, Kumkapı, Kandilli, Üsküdar semtlerinde yapılmışlardır. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde; İstanbul yazmacıları hakkında” Esnafı nakkaşanı yağlıkcıyan” tabirini kullanmış ve “Bunlar yumayun bezler üzerine siyah kalemkâr ederler, 20 dükkan, 20 nefer olarak çalışırlardı” demektedir. (Kaya; 1974:50)

Ağaç baskıyla oluşturulan yazmalarda, ıhlamur ağacından kalıplar kullanılır. Ihlamur ağacı yumuşak, kolay oyulabilen dayanıklı, boyayı iyi alan bir ağaç cinsi olup, kalıp için çok uygundur. Ihlamur ağacından başka armut ağacı, gürgen ve san çam da kullanılabilir. Kalıp oymada oluşturulacak desenin özelliğine göre tek renkli desenler için tek kalıp, çok renkli baskı için de her renk için ayrı kalıplar hazırlanır. Kalıba motifin ters olarak aktarılması gerekir. Kalıp

oluşturulduktan sonra parafın ve balmumu karışımı içerisinde batırılarak uzun süre kullanılması sağlanır. (Resim 1)

Resim 1. Ağaç Baskı Kalıbı

Kaynak. <https://www.kastamonugezini.com/kastamonu-tas-baski/>

Yurdumuzda en çok Kastamonu ve Tokat yazmacılığında ağaç baskı kullanılarak sofa bezi yaygıları yapılmaktadır. Yüzyıllar boyu Ermeni ve Türk ustalar tarafından üretilmiştir. (Resim 2)

Resim 2. Ağaç baskı tekniği ile yapılan sofa bezi, Tokat

Kaynak. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu/kulturatlasi/sofra-bez-baskiciligi>

Yer yaygılarında geleneksel olarak kullanılan üretim tekniklerinin başında ağaç baskı bulunmaktadır. Üretimi yapılan sofa bezi, seccade, masa örtüsü, bu yaygıların başlıca kullanım alanlarıdır.

Prof. Dr. H. Örcün Barışta'nın "Kastamonu'da Yazmacılık" adlı makalesinde sini bezi, sofa bezi, sofa altı olarak isimlendirilen sofa bezlerinin günümüzde işlevini yitirdiğini, (Resim 3,4,5) ve yer sofraları altına serilen sofa altlarının yerden yüksek masalara örtüldüğünü anlatmaktadır. (Barışta, 1988; 195-207)

Resim 3. Sofra altı yaygısına örnek. Safranbolu Kaymakamlar Gezi Evi-Müze Evi

Kaynak: http://www.karadenizgezi.net/Safranbolu_M%C3%BCzeleri.htm

Resim 4. Sofra altı yaygısına örnek. Safranbolu Kaymakamlar Gezi Evi-Müze Ev

Kaynak: https://www.tripadvisor.com.tr/Attraction_Review-g298009-d4191373-Reviews-Kaymakamlar_Muze-Safranbolu.html#photos;aggregationId=101&albumid=101&filter=7&ff=67835839

Resim 5. Sofra altı ve sofr a bezi örnekleri. Safranbolu Kaymakamlar Gezi Evi-Müze Evi

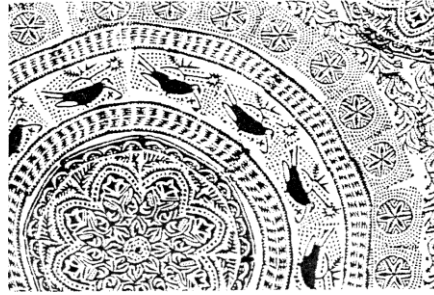

Kaynak: <http://www.safranboluevleri.net/kaymakamlar-gezi-evi/>

Günümüzde, Kastamonu ve Tokat yörelerinde, çeşitli kurslar ve hediyelik eşya yarışmaları aracılığıyla tahta kalıp baskıcılığını tekrar hareketlendirmek için girişimlerde bulunmaktadır. Küçük atölyelerde sınırlı sayıda üretimler yapılmaktadır. (Resim 6)

Bununla beraber, “Elazığ’da geleneksel yöntemlerle ahşap baskı yazmacılığı yapan atölyelerin zaman içinde kapandığı bilinmektedir Günümüzde Elazığ’da ahşap kalıp ile baskı yapılmamakta ve ahşap kalıplar müzelerde muhafaza edilmektedir.” (Resim 7) (Kosif;2017:2)

Resim 6. Kastamonu sofr a bezi

Kaynak. Reyhan Kaya, 1988, Türk Yazmacılık Sanatı, s,77.

Resim 7. Elazığ çit (Ağaç baskı)sofra örtüsü

Kaynak. Tugay Duran, 1998,“Anadoluda Düünden Bugüne Tekstil El Baskıcılığı”, Yüksek Lisans Tezi, s,115, MÜGSE.

2.2. İpek Baskı

İpek baskı, Uzakdoğu’da çok önceden bilinen bir teknik olmasına karşın Avrupa’da baskı tekniği olarak kullanılması çok sonra 19. yy sonlarında olmuştur. Özgün baskı sanatı bu yüzyılım başından itibaren teknik gelişimi ile sanatçıların dolaysız ifade araçlarından biri haline gelmiştir. Bu sanatçılar, özgün baskı atölyelerinde eşsiz üretimlerde bulunmuşlardır. (Kıran; 2016: 54-77)

Amerikan sanatında ise 1950’lerin Pop Sanatı, özellikle serigrafi ve litografi tekniklerinde endüstri kültürüne özgü üslubu ile uluslararası etkilerinde öncülük yapmıştır. Roy Lichtenstein, James Rosengquist, Jasper Johns, Andy Warhol gibi sanatçılar, ünlü baskı atölyeleri ve okulları özgün baskıyı estetik nitelikli bir sanat dalı olarak yaygınlaştırmıştır (Antmen; 2008: 159-174).

Latince “seri” - ipek- ve Yunanca “graphein” çizmek ya da yazmak anlamına gelen serigrafi olarak da adlandırılan; İpek Baskı - Şablon Baskı - Elek Baskı ya da Filmdruck baskı diye de anılan teknik, tekstil sanayinde, grafik sanatlarda ve baskı resim çalışmalarında yaygın olarak kullanılan bir baskı tekniğidir. Bu teknikte; metal ya da ahşap çerçeveye gerilmiş ipek, plastik veya metal dokumadan oluşan elek şeklindeki kalıp üzerinde baskı yapılacak yerler açık bırakılıp, diğer yerler maskeleme, boyama ya da fotomekanik yöntemlerle kapatılır. (Grabowski&Fick; 2012:55-65)

Çok eskiden Çin ve Japonya’ da görülen elek baskı, insan saçından yapılmış dokumalara kağıttan kesilmiş motifler yapıştırılarak elde edilen kalıpla yapılmaktaydı. Bu düşünceden hareketle sonraları çok ince ipekten dokunmuş elekler yapılmıştır. Sonra bu eleğin içine konulan baskı boyası (tekstil boyası, mürekkep), bir sıyırıcı (ragle) ile sıyırılarak açık kalan yerlerden kâğıt, cam, kumaş, vb. malzemeler üzerine geçirilmektedir. (Resim 8)

Resim 8. İpek baskı tekniği, Kasnak ve ragle.

Kaynak. http://www.unutulmussanatlar.com/2012/10/serigrafi_67.html

19. yüzyıl sonlarında Amerika Birleşik Devletleri'nde "Silk- Screen Process" adıyla kullanılmıştır. 1920' den sonra da Avrupa' da yaygınlaşmış, daha sonraları gelişerek özellikle ofset ve tiponun uygulanamadığı malzemeler (tahta, cam, v.b.) üzerine de uygulanır hale gelmiştir.

Bugün ise tekstil sanayi dışında özellikle az sayıda baskılar için olanaklar sınırlı olsa bile kolaylıkla uygulanabilen bir tekniktir. Günümüzde ipek baskı tekniği kullanılarak yer yaygısı üretimi eskiye oranla daha azdır. (Resim 9)

Resim 9. İpek baskı tekniği ile desenlendirilmiş halı örneği

Kaynak. http://www.promatsolutions.com/Products/Masland_Contract/Silkscreen/308426

2.3. Dijital Baskı Tekniği

Dijital baskı, fotoğraf, ya da taranmış bir resmin baskı malzemeleri üzerine basılması işlemidir. Uygulanacak görseller uygun bilgisayar programları ile basıma hazır hale getirilir. Baskı işlemi için özel baskı makineleri kullanılır (Resim 10).

Günümüzde dijital baskı çok yaygın olarak kullanılmaktadır. Dijital baskının kullanıldığı sektörlerden biri de halı sanayisidir.

Resim 10. UV Flatbed baskı makinesi

Kaynak. <https://urun.makinaturkiye.com/dijital-uv-baski-makinesi-skyjet-uvr-2512-p-98742>

Dijital baskı yöntemi, 100% Mikro Polyester (Microfiber) malzemeden yapılmış halılara uygulanır. Halıların hav yüksekliği yaklaşık 1cm'dir. Özel bilgisayar programında baskıya hazır hale getirilen tasarımlar dijital baskı yöntemi ile basılabilmektedir. Bu yöntemle yapılan tasarımların renk ve desen çeşitliliği diğer baskı yöntemlerine göre fazladır. (Resim 11,12) Halının en ve boy ölçüleri dijital baskı makinasının özelliğine göre değişiklik gösterebilmektedir.

Resim 11-12. Mikrofiber malzeme üzerine dijital baskı tekniği ile yapılan halı örnekleri

Kaynak.

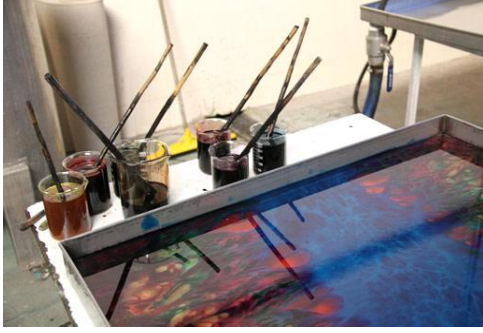
<https://www.perabulvari.com/urun/cocuk-halilari/mutlu-yuzler-desenli-hali/594156/624155>
<https://www.perabulvari.com/urun/cocuk-halilari/dekoreko-kids-hali-512-mavi/799444/961928>

2.4. Ebru Tekniği

Ebru sanatı kâğıt süsleme sanatlarının en önemlilerinden birisidir. İlk olarak İran'da Mir Muhammed Tahir adlı bir usta tarafından yapılmıştır. Kısa sürede, İslam sanatında önemli bir yer kazanan ebru, İran'dan Anadolu'ya; buradan da Avrupa'ya yayılmıştır. 11. yüzyıldan itibaren Osmanlı'da ebru çok önemli bir sanat dalı olarak kabul edilmiştir. Bütün Osmanlı sanatlarında olduğu gibi usta-çırak usulü ile öğrenilen ve sanatçının iradesi dışında birçok değişkenden etkilenen bir sanattır.

Ebru sanatının tekniği günümüzde halı üzerine de uygulanmaya başlayan bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tekniği halıya ilk defa uygulayan Türk firması ar-ge ödülü almıştır. Firma, desenli ve düz halılar üzerine bu tekniği uygulayarak üretimler yapmaktadır. Kullanılan boyalar reaktif boyalardır. Bu boyalar renklerin hem parlak olmasını hem de suda rahat çözünbilmesini sağlamaktadır. Reaktif tekstil boyası istenilen desenlerde su üstüne fırça ile damlatılarak yapılır. (Resim 13-14-15-16)

Resim 13. Renk hazırlığı

Resim 14. Fırça ile serbest tasarım

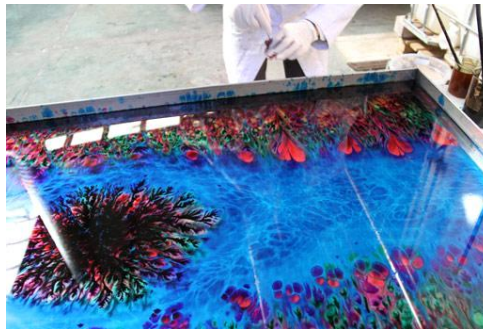
Kaynak. <http://www.ebruhali.com/index.php>
<http://www.ebruhali.com/index.php>

Resim 15.Tasarımdan ayrıntı

Kaynak. <http://www.ebruhali.com/index.php>

Resim 16. Bitmiş tasarımın tekne içinde görüntüsü

Kaynak. <http://www.ebruhali.com/index.php>

Boya işlemi bittikten sonra halılar askılar yardımı ile havuzun içine yatırılır ya da elle yatırılıp boyayı emince çıkartılarak kurutulur. Kuruduktan sonra apreden(ısı alarak) geçip boyanın kalıcılığı sağlanır ve yıkanıp kurutulur. Bu teknik, akrilik harmanlı iplikten dokunan halılara yapılmaktadır. Halıların hav yüksekliği yaklaşık 4 cm'dir.(Resim17-18-19-20)

Resim 17. Düz renkli akrilik halının tekne içine yerleştirilmesi

Kaynak. <http://www.ebruhalı.com/index.php>

Resim 18. Halının tekne içinde boyayı çekmesi için yapılan işlem

Kaynak. <http://www.ebruhalı.com/index.php>

Resim 19. Halının boyayı emdikten sonra teknedeki çıkartılması işlemi

Kaynak. <http://www.ebruhalı.com/index.php>

Resim 20. Halının teknedeki çıktıktan sonraki görüntüsü

Kaynak. <http://www.ebruhalı.com/index.php>

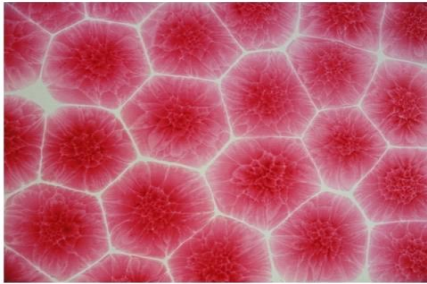
Desenli halı üzerine yapılan ebru tekniğinde ise halının deseni önce bilgisayar programında çizilir ve tezgahta dokunur. Dokunmuş desenli halı ebru teknesinin içine yerleştirilir (Resim 21). İstenilen tasarıma göre boyalarla desenlendirme yapılır (Resim 22-23-24-25). Boya işlemi bittikten sonra desenli halılar da aynı düz halılar gibi askılar ya da el yardımı ile havuzun içine yatırılıp boyayı emmesi sağlanır. Boyayı yeterince emdikten sonra halı tekneden çıkartılıp kurutulur. Boyanın sabitlenmesi için kumaş apreden(ısı alarak) geçirilerek yıkanıp kurutulur.

Resim 21. Desenli akrilik halının tekne içine yerleştirilmesi

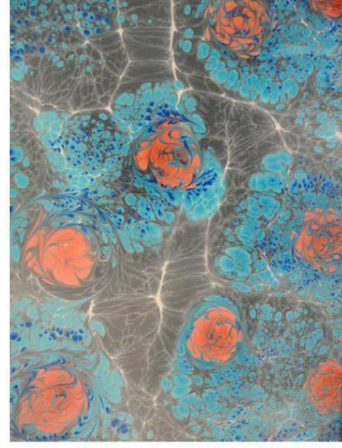
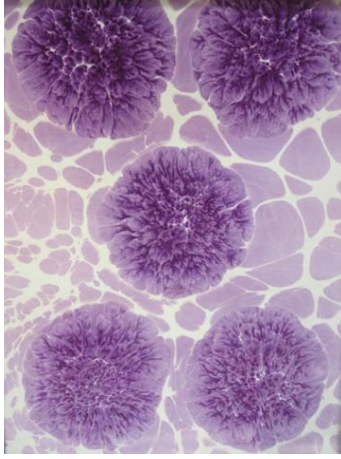
Kaynak. <http://www.ebruhali.com/index.php>

Resim 22-23. (desenli halıya uygulanan tasarımlar)

Kaynak. http://www.ebruhali.com/tekil_kategori.php?bolum=MODELLER&sayfa=3
http://www.ebruhali.com/tekil_kategori.php?bolum=MODELLER&sayfa=2

Resim 24-25. (desenli halıya uygulanan tasarımlar)

Kaynak. http://www.ebruhali.com/tekil_kategori.php?bolum=MODELLER&sayfa=1

3. DEĞERLENDİRME

Köklü bir geçmişe sahip olan geleneksel sanatlar, günümüze gelene kadar toplumsal ve teknolojik değişimlerden etkilenmişlerdir. Sanayileşme birçok el sanatını yok etmiştir. Ahşap baskı sanatı da bu süreçte olumsuz değişimlere uğramıştır. Özgün kalıp ve motifler, günümüzde yerini dayanıksız kalıplara ve niteliksiz desenlere bırakmıştır. Diğer yandan baskı öncesi işlemlerin (kalıp malzemeleri temini, kalıp hazırlığı) uzun sürmesi ve detaylı olması maliyeti arttırırken, kullanılan renk sayısının da sınırlılığı bu tekniğin daha az tercih edilmesine neden olmaktadır.

İpek baskı, günümüzde özellikle numune ve/veya az sayıdaki üretimler için kullanılan bir tekniktir. Bu baskı çeşidinde de baskı öncesi işlemlerin detaylı olması ve renk sayısının sınırlılığı bakımından az tercih edilmektedir.

Dijital baskı, günümüzde en çok tercih edilen tekniklerden biri haline gelmiştir. Bu baskı çeşidinde desen ve renk sınırlaması yoktur. Ancak; baskı makinasının tipi ve boyutu, ürünün ölçülerini ve kalitesini belirlemektedir.

Ebru tekniği ise yer yaygılarında kullanılan bir boyama tekniği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu üretim tekniği, sanatsal bir üretim biçimi olarak da değerlendirilebilir. Renk sayısı ve desen üretimi çok çeşitlidir. Bu sebeple, günümüzde tercih edilen tekniklerden biridir.

4. SONUÇ

Günümüzde hızla gelişen ve kendini yenileyen teknoloji ile birlikte kültürel ve ekonomik değişimin kazandırdığı bakış açıları, tasarımcıların ve üreticilerin sürekli olarak yeniyi ve farklıyı aramalarına yol açmaktadır. Teknolojik gelişmelerin de baskı tekniklerini şekillendirdiği, gelenekseli barındırdığı ama aynı zamanda çeşitliliği arttırdığı hatta sınırsızlaştırdığı görülmektedir. Sınırların kalktığı bir ortamda ise çeşitlilik artarken yeniyi arayışlar kaçınılmaz olmaktadır. Bu bağlamda teknoloji ile gelişimi sürekli olan baskı/boyama tekniklerinin, bu alandaki üretimlere etkisi ve katkısı büyüktür.

Çağdaş teknolojilerin getirdiği yenilikler içinde çeşitli baskı ve boyama teknikleri, bilgisayar destekli tasarımlar, lazer ile desenlendirme ve renklendirme tekniklerinin de dahil edildiği günümüzde; tasarımın, sanat ve tekniklerle buluşması yeni teknolojilerin de gelişimine katkıda bulunmaktadır. (Özpuat, Ok;2009: 139-143)

Geleneksel baskı sanatları, günün ileri teknolojisi ve özel üretim yöntemleri ile bilgisayar destekli tasarımın bir arada oluşu günümüzde çok yönlü bir üretim ve tasarım ortamı yaratmaktadır. Dijital ortam ve geleneksel çalışma yöntemleri, çeşitli disiplinlerin bir arada olmasını gerekli kılarken, yeni ifade biçimleri ve üretim ortamları geliştirmektedir. Baskı tasarımı ve üretimine dair tüm birikimler ve deneyimlerin, çağın getirdiği ileri teknoloji ile yaşamaya, sürekli gelişmeye ve yenilenmeye devam edeceği görülmektedir.

KAYNAKÇA

- AKBİL, F. P., 1970, Türk El Sanatlarından Örnekler, "Milli Eğitim Bakanlığı Topkapı Sarayı Müzesi Alay Köşkü Prof. Dr.Kenan Özbel Koleksiyonu", İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- ANTMEN, A.; 2008, 20.YY. Batı Sanatında Akımlar, Sel Yayıncılık, İstanbul.
- BARIŞTA, H. Ö.; "Kastamonu'da Yazmacılık", Atatürk Kültür Dil ve Tarih Kurumu, Ocak 1988, Sayı 10.
- DURAN, T.,1998, Anadolu'da Düünden Bugüne Tekstil El Baskıcılığı, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- DURUL, Y.; "Kalem İşi Yazmaları", Türkiyemiz Dergisi, Şubat 1978
- ERGİN, Ertuğrul; 1997, "Basmacılığın Tarihçesi", Ev Tekstili Dergisi, Sayı:12, Şubat 1997.
- GÖZEN, S., 1963, "Tekstil Sanayisinde Film Baskısı", Tekstil Desenleri Teknoloji Ders Kitabı, İstanbul: Baha Matbaası.
- GRABOWSKI, B., FICK, B., 2012, Baskıresim, Kapsamlı Materyaller&Teknik Rehberi, Karakalem Kitabevi Yayınları, İzmir.
- KAYA, R.; 1988, Türk Yazmacılık Sanatı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları 2. baskı, İstanbul.
- KOSİF, S.; 2017, Elazığ Arkeoloji Ve Etnografya Müzesinde Bulunan Çit Baskılı Ürünler Ve Kullanılan Ahşap Baskı Kalıpları, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü , Yüksek Lisans Tezi, Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı.
- ÖZPULAT, F., OK, M., 2009, Tekstil Sanatında Gelenekten Geleceğe Etkileşimler, İmece 2009, Sempozyum Bildiri Kitabı, 18-24 Ekim 2009, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Eskişehir.
- KIRAN, H., 2016, Çağdaş Baskı Resim Sanatına Genel Bir Bakış, Anadolu Üniversitesi Sanat & Tasarım Dergisi, Cilt 6 - Sayı 1 - Haziran 2016 Issn: 2146-7692

